LIBERTYN

ge 14
Nº 3
maart
1959

maand
blad
van
de

humanistische
jongeren
gemeenschap

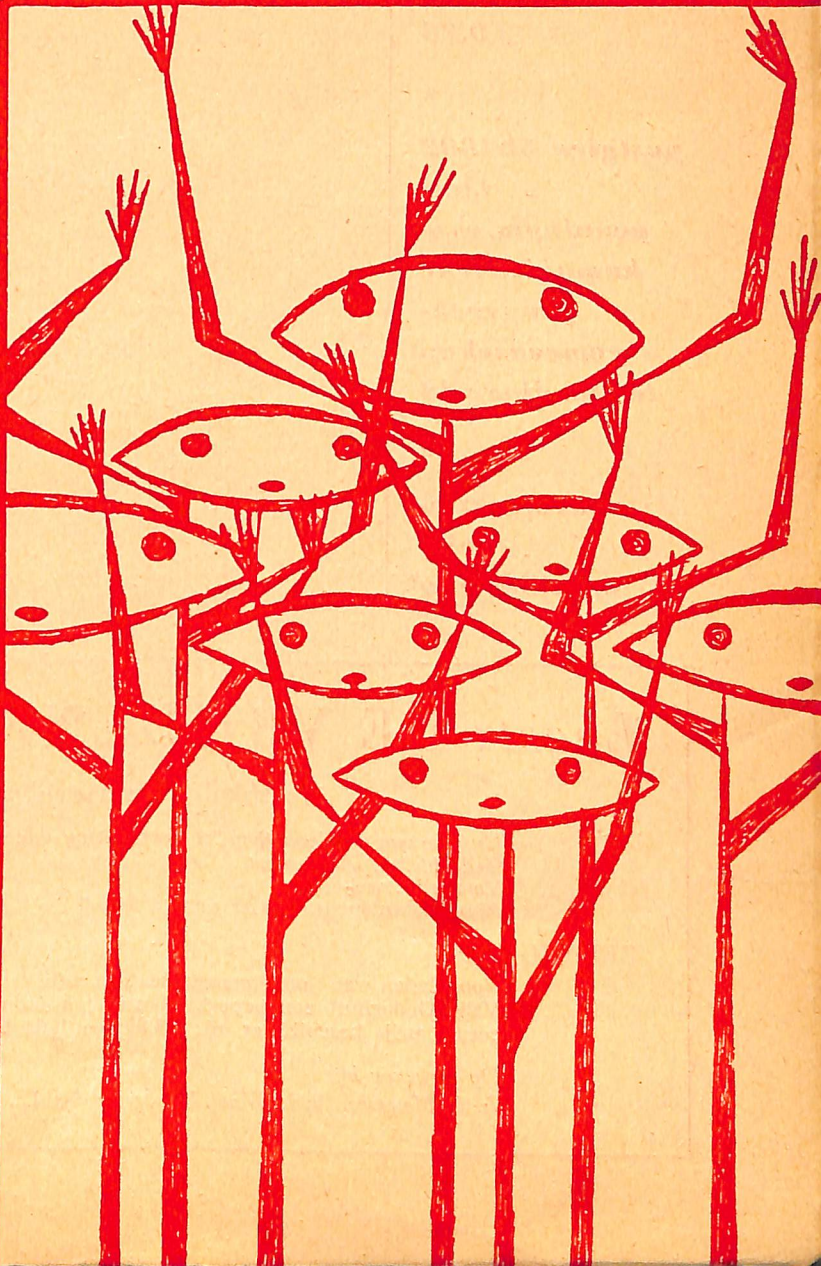

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 3.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningm. esse
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te Hardinxveld

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

Leest: DE VRIJDENKER

Weekblad ter verbreiding van de Vrije Gedachte.

Uitgave van de Vereniging tot bevordering van het zelfstandig denken „De Vrije Gedachte" te Amsterdam.
Verschijnt wekelijks.
Abonnementsprijs: *f* 2,50 per kwartaal.

BELANGRIJK.

Voor leden van jongerenorganisaties stelt de afdeling Amsterdam van „De Vrije Gedachte" een beperkt aantal jaarabonnementen tegen sterk gereduceerde prijs beschikbaar, nl. *f* 1,50 per half jaar bij vooruitbetaling.

Op te geven bij:
A. L. Meintser, Oude Waal 17, Amsterdam-C., Tel. 34016.

Landelijk maandblad
van de Humanistische
Jongeren Gemeenschap
in N e d e r l a n d

redactie:
Ineke Cley
Rob Schut
Klaas Swaak

hoofdredacteur:
Klaas W. Swaak
Oosterhamriklaan 207
G r o n i n g e n

administratrice:
Tine Bouterse
Kijkduinstraat 58'''
A m s t e r d a m

9 e jaargang - nr. 3
maart 1959

Uit de I N H O U D:

Naar Wenen of niet ?
De maand rond.
Bevrijding van de oorlog.
Normaliseren
Brieven aan redactie
Brieven van redactie

R E D A C T I O N E E L

Het is ingewijden bekend, dat de scheiding van redactie en van de technische ploeg, die de Libertijn in elkaar zet, een aantal nadelen heeft. Een daarvan is dat de copy voor de te verschijnen Libertijn soms verstuurd is voor de net verschenen uitgave. Daardoor kan het gebeuren dat een schrijver soms bijna twee maanden moet wachten voor hij zich gedrukt ziet.

Het is het goed recht van ieder te schrijven over elk onderwerp dat hij wenst. We hebben ons wel eens afgevraagd wat het politieke element kan of moet zijn in dit blad. We stellen dus voorop dat politiek in de Libertijn kan. Onder ons redactioneel beleid hebben weinigen daarvan gebruik gemaakt. Als regel stellen we dat partijpolitieke verhandelingen niet geplaatst zullen worden. (tenzij als advertentie !)

Dit neemt niet weg dat een discussie over de verhouding tussen humanisme en politiek wel aardig zou zijn. Er valt, dunkt ons, wel wat te hakkhakken op vrijdenkers, wier vrije denken blijft staan voor het geloof in de geweldloosheid. Misschien dat er iemand is die deze handschoen op wil nemen ?

Een goede aanleiding voor een dergelijke discussie zouden de artikelen van Prof. Dr. M.G.J. Minnaert en van Rob Boelhouwer kunnen zijn.

Naar Wenen of niet ?

In Januari bestond de Moderne Jeugd Raad, waarbij het merendeel der buitenkerkelijke jeugd- en jongerenorganisaties zijn aangesloten, tien jaar.
De raad zag in dit feit aanleiding om een aantal bestuurders en functionarissen van de aangesloten verenigingen uit te nodigen voor een gezamelijke warme maaltijd op 16 januari j.l. om daarna de verhouding tussen Oost en West te bediscussiëren. De argeloze bezoeker van deze avond kon aan deze titel vele gedachtenspinsels ophangen en zo meende ondergetekende dat de verhouding tussen de westeuropese- en de aziatische mens ter sprake zou komen. Gelukkig had de raad een tweetal inleiders gearrangeerd, die een helder licht op deze duistere materie wierpen. Onderwerp van discussie was namelijk de verhouding tussen de westerse wereld en het communisme, een voor de europese jeugd uitermate belangrijk onderwerp doordat zij er direct mee geconfronteerd wordt door het deze zomer in Wenen georganiseerde World Youth Festival. Deze door de Sovjet-Unie geïnspireerde festiviteit werd tot nog toe achter het "IJzeren gordijn" gehouden, maar ditmaal heeft men het vrije westen gekozen, hetgeen uiteraard niet zonder reden is gedaan. De kern van het probleem is thans; wat zet de jeugd van het vrije westen hier tegenover?

De inleidster van de avond was mej. Dra. F. van den Burg van de Dr. Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid. Zij zette in een helder en vooral rechtlijnig betoog de huidige situatie uiteen.
De Sovjet-Unie, zo betoogde zij, is een ideologische en militaire bedreiging voor het westen, omdat de leiders aldaar er van uit gaan, dat het kapitalisme van de westerse wereld aan innerlijke zwakheid ten gronde zal gaan waarna het communisme er zich zal vestigen. Omdat dit communisme, of liever nog de Sovjet-Unie, uitbreiding van macht wenst, speurt zij de zwakke plekken in het westen op en tracht deze te vergroten. Ook tracht zij de versterking, die zich o.m. manifesteert in de integratie, tegen te gaan.
Spreekster meent echter, dat het negentiende eeuwse kapitalisme, dat de communisten bij hun redenering voor ogen staat, verzwakt is door de planning en ordening, die zich in de loop van de tijd hebben voorgedaan.

Zeker zal men op grond van ethische, humanitaire en kerkelijke overwegingen het communisme niet kunnen accepteren, zoals men dit in de Sovjet-Unie voor staat.
Het westen heeft tegenover deze bedreiging getracht zich te weer te stellen door het Marshall-plan, toen de militaire dreigingen groter werden, door gezamenlijke defensiesystemen in te stellen en daarop voortbouwend verdere integratie op sociaal, economisch en cultureel terrein.
Indien men tegenover een dergelijke onberekenbare gesprekspartner komt te staan, is het volgens spreekster noodzakelijk, dat het westen sterk staat. Sterk, niet alleen in militaire zin, maar ook op sociaal, cultureel en economisch gebied en daar ontbreekt nog wel het één en ander aan, zoals de hulp aan de onderontwikkelde gebieden en de opruiming van koloniale resten.
De russische mens zoekt contact met de westerse mens, die op zijn beurt hoopt op een gisting binnen de communistische wereld. De contacten, die men echter wellicht op een "festival" hoopt te krijgen, zullen toch niet de gewenste resultaten (d.i. de gisting) hebben, omdat dit festival een zuiver propagandistische aangelegenheid is, d.w.z. er komen alleen rotsvaste communisten, waarmee de westeuropese, meestal veel minder politiek geschoolde, jongeren toch niet kunnen praten zonder het lootje te moeten leggen, aldus spreekster.
Samenvattend kan men zeggen dat mej. v.d. Burg elk contact alleen maar mogelijk ziet in het kader van de "koude oorlog": het spel van zet-en-tegenzet. Daarom meent zij dan ook dat de enige mogelijkheid voor een tegenzet in Wenen is: het zenden van een groep goed geschoolde jongeren van bijvoorbeeld de Unie van Socialistische Jongeren om daar met onze tegenstanders in debat te treden.

De spreker van de avond was Ds. N.O. Steenbeek, voorzitter van de Nederlandse Jeugd Gemeenschap, waarbij ook de Moderne Jeugd Raad is aangesloten. Hij meende dat het onderwerp het meeste gediend zou zijn door het stellen van een aantal vragen, hetgeen hij dan ook met een grote mate van innerlijke bewogenheid heeft gedaan.
Alvorens spreker echter hiertoe overging, memoreerde hij een aantal niet te onderschatten feiten. De huidige samenleving, zo betoogde hij, is zich aan het verinternationaliseren, hetgeen hij duidelijk had geconstateerd op een internationale vergadering van jongelieden in Amerika,

waar intercontinentale vraagstukken aan de orde kwamen, of liever nog waar een intercontinentale taal werd gesproken. De vraagstukken leven niet onder de westeuropese, en zeker niet onder de nederlandse jongeren en die intercontinentale taal verstaan zij niet, zodat een internationale discussie niet mogelijk is. Zo liggen de verhoudingen ook tussen ons en de jeugd uit de achtergebleven gebieden, een gesprek waarop wij niet voorbereid zijn en dat gaat op het niveau van zij-die-iets-hebben tegen zij-die-niets-hebben. Zo ook de verhoudingen tussen het westen en de communistische wereld en dus ook op het komende World Youth Festival in Wenen. Een ontmoeting waarop wij niet voorbereid zijn en waarom men getracht heeft het terug te dringen achter het ijzeren gordijn en dit nog tracht, overigens met een zeer geringe kans van slagen.
Verder betreurt spreker het dat de politieke gesprekken zo overheersend zijn, dat niets anders meer mogelijk schijnt te zijn. Het gaat niet aan een ideologie van een dergelijke omvang te negeren of trachten weg te werken, maar anderszins kan men het ook niet klakkeloos toejuichen. Tussen deze twee uitersten moet een lijn te vinden zijn, waarlangs wij moeten kunnen gaan met aanvaarding van de feiten. Schuilt onze zwakheid van het ogenblik, zo vroeg Ds. Steenbeek zich af , niet daarin, dat wij angstig en met vreze het probleem, dat wij wantrouwig bekijken als een baarlijke duivel, benaderen. Wij missen de geestelijke en menselijke vrijheid om het heersende wantrouwen te ontwapenen en innerlijke onrijpheid, die spreker huiverend doet staan tegenover de huidige bewapeningswedloop met als kroon op het werk de atoombom. Spreker is zeker geen pacifist, maar is het verantwoord om de zo onrijpe mens, wiens handelen drijft op angst en wantrouwen, een dergelijk alles vernietigend wapen in de hand te geven?
Tenslotte keerde hij terug tot de aanleiding van de problemen, het World Youth Festival te Wenen. Hij is met enkele europese jeugdleiders uitgenodigd om in Wenen over de ontstane problemen te komen praten, maar een oplossing ziet hij nog niet. Wel vraagt hij zich echter af of wij niet, met onze fouten, feiten en zwakheden, onze huizen en kamers moeten tonen, maar bovenal onze harten waag en wijd open moeten zeten?

Na een kopje koffie ontspon een levendige discussie. Een van de eerste sprekers merkt onder het instemmend knik-

ken van de aanwezigen op, dat hij hier wordt geconfronteerd met een probleem van een dusdanige omvang, dat bezinning hierop in eigen kring noodzakelijk is en hij dus hier en op dit moment weinig er over kan zeggen.
Wel meent hij het onmiskenbare feit te kunnen constateren dat wij handelen uit een positie van zwakte, want kennelijk uit angst is dit probleem niet twee of drie jaar geleden aangesneden, toen het er evengoed was. Nee, nu wij met onze neus op de feiten gedrukt worden en er bijkans lijvelijk mee in aanraking komen, zitten we met onze handen in het haar.
Nog vele sprekers deden hun zegje, waaruit een duidelijke sympathie sprak voor de zienswijze van de dominee.
Onze voorzitter Piet Schipper merkte o.a. op, dat zich hier het toch wel zeer typische verschijnsel voordeed, dat de aanwezige humanisten zich achter de dominee schaarden.
Uiteindelijk moest deze zeer interessante avond wegens tijdgebrek worden opgebroken. De Moderne Jeugd Raad heeft m.i. er goed aan gedaan zijn jubileum op een dergelijke waardige wijze te herdenken.

Machiel W. Verduijn.

DE MAAND ROND DE MAAND ROND DE MAAND ROND DE MAAND ROND

5 maart 5 maart 5 maart 5 maart 5 maart 5 maart 5 maart

De heer J. Fabius, kandidaat van de Boerenpartij deelt te Amsterdam mede dat hij voor de oorlog in Japan op het punt heeft gestaan geinstalleerdt te worden als lid van de NSB. Toevallig ging het niet door. Hij onthulde: 'Er is één ding dat de Boerenpartij in de Tweede Kamer zal doen en dat is: een grote bek opzetten', terwijl hy voorts meedeelde dat collaborateurs uit de regering zouden moeten worden verwijderd.

------ Van Dale: trefwoord collaborateurs: geen namen.

maart rond maart rond maart rond maart rond maart rond

Dominee Gibson uit Amerika brengt door middel van hypnose mensen dichter tot God. Onder hypnose heeft hij de volgende stoornissen behandeld: drankzucht, schele hoofdpijn, allergieen, verslaving aan roken, emotionele storingen, angsten, minderwaardigheidscomplexen, hardhorendheid, slapeloosheid, zenuwkrampen, gebrek aan eetlust, enz.

------ Welke zou mijn gezondheidstoestand zijn?

6 maart 6 maart 6 maart 6 maart 6 maart 6 maart 6 maart

Surinaamse vertegenwoordigers voor de aanbesteding van de mijnbouw naar Duitsland.

------ Kruppt het bloed waar het niet gaan kan? In Suriname?

maart rond maart rond maart rond maart rond maart rond

KLM wenst nieuwe schildering op staarten. De rood-wit-blauwe schildering overweegt men te vervangen door het alom bekende symbool: de bal met de naam KLM in gestreept veld.

------ HH Vogelwachters opgelet! Denk om vogels die ballen op de staart dragen.

7 maart 7 maart 7 maart 7 maart 7 maart 7 maart 7 maart

'de apostel is nu boven Ymuiden, broeders en zusters. Alles gaat goed'. Over enige minuten zal apostel Slok van zijn wereldreis zijn teruggekeerd; hij bezocht drie werelddelen en kwam terug met vrouw, twee auto's en een goede gezondheid. 16324 mensen zingen en juichen op Schiphol. Uit de ontvangstcommissie vallen tranen op de grond. Brokken worden weggeslikt. Slok, apostel en hoofd-

bestuurder van het Apostolisch Genootschap zegt vanaf de statietrap:' Geen zinloze persoonsverheerlijking voert U hierheen'.
HVV geeft de volgende informatie:' Het Genootschap telt 30.000 mensen. Zij geloven dat God zich kenbaar maakt in de mens. Die mens is voor hen apostel Slok'.
------ Dus God is Slok of Slok is God.

maart rond maart rond maart rond maart rond maart rond

De goede gewoonte om het aantal doden in het filmnieuws te tellen, heb ik voor de Tien Geboden laten varen. Er bleek geen tellen tegen te zijn.

9 maart 9 maart 9 maart 9 maart 9 maart 9 maart 9 maart

Spanje verkeert in een emotionele crisis, omdat Franco alle gevallenen uit de burgeroorlog in een groot mausoleum (een monstruositeit van 800 milj.) een laatste rustplaats wil geven.
------ Hoewel het niet goed is, zou het beter zijn,als hijzelf er spoedig lag.

11 maart 11 maart 11 maart 11 maart 11 maart 11 maart

Biddag voor het Gewas.
------ Om de vieze smaak van het tv-beleid weg te spoelen, proclameer ik voor

12 maart 12 maart 12 maart 12 maart 12 maart 12 maart

Wasdag voor het Gebid.

rond maart rond maart rond maart rond maart rond maart

Tot slot de maandelijkse prijsvraag: Hoeveel doden in Nyasaland? (Hiermee vervalt de prijsvraag over de Belgische Kongo). Er is geen sluitingsdatum.

------ Hop, hop, naar de volgende maand.

Klws

Bij wijze van toelichting citeren we het begeleidend schrijven van De Bevrijding van de Oorlog.

'Er was mij gevraagd, in december een radiorede te houden voor het Humanistisch Verbond; een samenvatting, die ik vooruit had ingezonden, was goedgekeurd; maar de tekst werd ter elfder ure ongeschikt geacht. Een paar dagen geleden, (het schrijven dateert 13 maart 1959-red.), drie maanden na dato, ontving ik het verzoek om een aantal passages te wijzigen omdat men die als te "eenzijdig politiek" beschouwt.
Ik ben op dit verzoek niet ingegaan, omdat ik mij dan zou begeven in eindeloos vitten over elk woord; en ook, omdat ik van oordeel ben dat mijn tekst nergens eenzijdig politiek is.'

DE BEVRIJDING VAN DE OORLOG.

De wereld leeft op dit ogenblik in een voortdurende angst. Men beproeft er zo weinig mogelijk aan te denken. Maar ondertussen weet men al de tijd dat dreigende wolken zich samenballen. De bewapening van de volkeren neemt voortdurend in omvang toe en de wapens worden steeds schrikbarender. Reeds in vredestijd wordt een belangrijk gedeelte van onze welvaart door de bewapening opgeslorpt; kolossale sommen worden hieraan besteed, die zo goed gebruikt zou kunnen worden voor verhoging van het levenspeil of voor hulp aan onderontwikkelde gebieden. Ondertussen komt er meer en meer radio-actief stof in de hoge luchtlagen, tengevolge van de steeds doorgaande atoomontploffingen en we weten dat door dat langzaam neerdalende stof reeds nu duizenden en duizenden mensen ziek worden en dat hun nakomelingen minder levenskrachtig zullen zijn. Terwijl het Westen zijn uiterste best doet om sterkere en zwaardere bewapening te verwerven dan waar het Oosten over beschikt, spreekt het vanzelf dat het Oosten precies dezelfde redenering volgt en ook zijn bewapening verhoogt om ons de baas te blijven. En dan wij weer. En dan zij weer. Het is niet in te zien, dat er een eind kan komen aan die waanzinnige wedstrijd. Maar veiligheid bereikt men niet. Want niemand weet, wie van de beide partijen de sterkste is; en intussen zijn de bewapeningen al zo vreselijk, dat er bij een oorlog geen sprake meer zou zijn van een overwinnaar, maar alleen van twee overwonnenen.

Sedert dat deze nieuwe atoomwapens er zijn heeft de oorlog een volkomen ander karakter gekregen dan ooit tevoren. Een enkele waterstofbom is voldoende om Rotterdam, Delft, Den Haag weg te vegen en een derde van Nederland onbewoonbaar te maken. De vernielende kracht van die ene bom is even groot als die van alle ontploffingen van de eerste en van de tweede wereldoorlog bij elkaar. En aan beide kanten bezit men vele honderden van die atoomwapens, waarmee men elkanders gebied in enkele uren volledig kan verwoesten. Maar, hoort men dikwijls zeggen, de bewapeningen zijn er juist om de tegenstander zozeer af te schrikken, dat geen van beide partijen het wagen zal een atoomoorlog te ontketenen. Nog nooit, zo zegt men, is de vrede zo goed verzekerd geweest als nu, en dat terwijl de atoombommen zich opstapelen, de straalvliegtuigen en raketten door de ruimte razen en de kanonnen, tanks, duikboten en oorlogsschepen in allerlei vormen en in onvoorstelbare hoeveelheden in slagorde worden opgesteld! Zouden degenen, die ons trachten gerust te stellen, zelf wel geloven wat ze beweren? Wie de toestand realistisch bekijkt, moet erkennen, dat de kans op een oorlog groter is dan vroeger en dat die nog steeds toeneemt. Rusland en Amerika zullen wel niet in koelen bloede op elkaar aanvallen; maar als hun bondgenoten ergens slaags raken, kunnen de grootmachten verplicht zijn die bondgenoten te hulp te komen en de hel barst los. Daarenboven: de atoomwapens zijn er niet alleen in Amerika en Rusland, Engeland heeft er ook al, straks zullen Frankrijk en Duitsland ze hebben en daarna misschien Zweden en wie weet, hoeveel landen nog meer. Wie waarborgt, dat er niet in één van die landen een heethoofd de eerste atoombom werpt, die de wereld in brand zet? Wie waarborgt dat er geen vergissingen kunnen gebeuren? Een loos alarm, de eerste atoombom valt en het is te laat. En dus stellen we de vraag: moet dat zo maar doorgaan? Moeten we blindelings langs de rand van de afgrond lopen, of moeten we de ogen openen en ons op het gevaar bezinnen vóór het te laat is? Het komt er op aan ons verstand te gebruiken, nieuwe mogelijkheden te bedenken, die een oplossing brengen voor de moeilijkheden, die de volkeren verdelen, een oplossing die in het belang is van beide partijen. En er moet net zo lang onderhandeld worden tot die oplossing en overeenstemming bereikt zijn.1)

1) zonder opoffering van principiële waarden.

Iédereen weet dat, iedereen begrijpt dat, niemand wenst oorlog. Maar men doet niets, omdat men zich machteloos voelt, en dan laat men het maar lopen.
Dat is het nu juist, wat ik met U zou willen bespreken: De oorlog kan en zal vermeden worden, maar daarvoor moeten we dan ook de handen uit de mouwen steken en ons best doen voor het bewaren van de vrede. Waar willen we naar toe? Naar algehele ontwapening over de gehele wereld. Maar dat doel kan niet ineens bereikt worden. We moeten het in achtereenvolgende stappen verwezenlijken. Het onderlinge vertrouwen is op dit ogenblik zo groot, dat we eerst met beperkte plannen moeten komen, zodat men ziet dat er een overeenstemming tussen O en W bereikt kan worden - een zeer beperkte overeenstemming, omringd met allerlei veiligheidswaarborgen, maar toch een overeenstemming. En dan een volgende stap. En dan weer een.
De eerste stap is de stopzetting der atoomproeven, internationaal en gecontroleerd. De betekenis daarvan zou drievoudig zijn.

1. Men vertraagt de ontwikkeling der aanvalstechniek.
2. De lucht word niet verder vergiftigd met radio-actief stof.
3. Men bewijst, dat overeenkomst op dit gebied mogelijk is en dat zulk een afspraak geëerbiedigd wordt; hiermee is de weg open voor een volgende stap.

De bijeenkomst van deskundigen van W. en O. te Genève, deze zomer, heeft duidelijk uitgesproken, dat men op grote afstand vaststellen kan, of er in een land zulke proeven genomen worden. Contrôle is mogelijk. Anderzijds hebben O en W zich beide bereid verklaard, tot die contrôle mede te werken. Er had dus allang een accoord gesloten moeten worden. De openbare opinie moet zich nog veel en veel sterker uitspreken, in alle landen, om de diplomaten tot deze stap te brengen. Dit wordt de eerste belangrijke overwinning van de vredeskrachten.
De volgende stappen kunnen zijn b.v.: stopzetting van de vervaardiging van nieuwe atoomwapens; stopzetting van de aangroei der militaire budgetten; vermindering van de conventionele bewapening in een bepaalde verhouding en tenslotte: vernietiging van de bestaande atoomwapens.
Intussen is er een andere mogelijkheid geopperd om de trapsgewijze ontwapening te bereiken. Dat is het voorstel gedaan door de Poolse Minister Rapacki: Midden-Europa atoomvrij maken; dus in O- en W-Duitsland, Polen, Tsje-

cho-Slovakije zouden er nergens atoomwapens zijn, en bij een conflict zouden ook geen atoomwapens tegen die landen gebruikt worden. Dit is een hoogst belangrijk plan. Wie werkelijk de vrede wenst moet de grootste aandacht aan dit zeer constructieve voorstel besteden.
U ziet het: ik noem U zeer concrete maatregelen, die direct genomen kunnen worden (zoals stopzetting der proeven) en andere, die spoedig daarna kunnen volgen als men werkelijk de vrede wil. Dit is een weg naar ontwapening, en het is een veilige weg. Wie bezwaren heeft moet zich afvragen, of hij een beter voorstel kan bedenken, dat kans heeft internationaal aanvaard te worden. Zoals de toestand nu is kan hij in geen geval blijven, daarvoor is de kans op een conflict te groot.
Maar naast de maatregelen op korte termijn is een nieuwe geestelijke instelling nodig, willen we het mensdom van de ondergang redden. We moeten ophouden, alles te zien in het licht van de tegenstelling tussen Oost en West. Het is niet waar dat hier alles goed is en daar alles slecht. Er worden grote dingen bereikt in het Westen en er worden grote dingen bereikt in het Oosten. Het Westen stelt boven alles de gedachte van de persoonlijke vrijheid, het Oosten gaat uit van het beginsel van de onderlinge samenwerking. Beide beginselen zijn prachtig, beide zijn onmiskenbaar, beide moeten elkaar aanvullen.
In Oost en West is er een ontwikkeling aan de gang, die stapsgewijs verbetert wat er verkeerd is. Langs de verschillende wegen naderen we een vorm van samenleving, die misschien hier en daar niet zo veel verschillen zal. Hoe onzinnig, om deze opgang van de mensheid naar een stralende toekomst in gevaar te brengen door beide groepen voortdurend tegen elkaar op te hitsen ! Het is de koude oorlog, die de psychologische voorbereiding is voor een hete oorlog, maar die daarenboven ons gehele mentaliteit vervormt, die ons denken al maar richt op haat.
Het komt mij voor dat wij een andere geest tot de onze moeten maken. We zullen vooreerst alle wisselwerkingen tussen Oost en West begunstigen. We zullen er ons over verheugen, wanneer geleerden over en weer elkaar komen opzoeken en samenwerken. We zullen gaarne kunstenaars, schaakmeesters, sportkampioenen uitwisselen, we zullen toeristische reizen bevorderen en elkanders boeken gaan lezen. Daarna gaan we handelsverdragen sluiten en de mogelijkheden van economische samenwerking onderzoeken.

En daarbij is het niet de juiste geestesinstelling, wanneer we van te voren al klaar staan om alles af te kammen wat aan de andere kant verschillend is van het onze. Is het niet duidelijk dat we ons eerst de moeite moeten geven om te begrijpen wat er ginder gebeurt en welke beweegredenen men daar heeft? Terwijl we die geweldige evolutie aanschouwen en beoordelen, zullen we onwrikbaar vasthouden aan al onze beginselen van menselijkheid en vrijheid en maatschappelijke rechtvaardigheid. We zullen ook vragen naar de wijze waarop de mensen ginder leven en hoe het staat met hun arbeidsvreugde, hun geloof in de toekomst, hun menselijke goedheid en warmte, hun gevoel voor kameraadschap. Maar de hoofdzaak is niet, lof en blaam uit te reiken aan de oostelijke landen, maar in te zien dat ook daar mensen aan het werk zijn, mensen die op hun manier naar het goede streven, mensen met wie we samen op de wereld zijn en met wie we moeten samenleven.
Waar een atoombom ook moge inslaan, in Oost of West, overal treft zij mensen, die evenals wij vreugde en smart kennen, spelende kinderen, jonge mensen die elkaar liefhebben, moeders, die grendeloze warmte en tederheid schenken, vaders die ploegen en hameren. Al dat oneindig prachtige leven mag niet ten gronde gericht worden door blinde haat en redeloze vernieling. Het moet uit zijn met de oorlog!! Spreekt Uw overtuiging uit, sluit U aan bij bestaande groepen, vormt comité's in de bedrijven, stelt vragen in Uw partij of vakvereniging, organiseert plaatselijke referendums, vergadert, schrijft brieven aan de kranten, stuurt telegrammen naar Genève, leest vredeslectuur om U te documenteren, wekt de mensen om U heen op om hetzelfde te doen.
In alle landen komt de mensheid tot bezinning en wordt er gewerkt tegen de oorlog op een schaal, waar wij ons geen denkbeeld van vormen. Het is niet waar dat de kleine volkeren machteloos zijn! Waar de grote naties als blokken tegenover elkaar staan, kunnen de kleine landen de rol van bemiddelaars spelen en oplossingen bedenken, die wellicht beiderzijds aanvaardbaar zijn.
Welk een prachtige taak voor Nederland of voor Benelux ! Laten we zelf een bijdrage leveren tot de wereldvrede, inplaats van alle verantwoordelijkheid van ons af te schuiven en aan de twee groten over te laten! Zeer terecht heeft Albert Schweitzer gezegd dat de wereldopinie het doen moet. En Den Doolaard heeft het aldus uitgedrukt.

"Er is maar één mens die ons verlossen kan van de oorlog: die mens zijt gij!"
Tot slot herhaal ik hier in enkele korte zinnen de gedachten die ik voor U hebt ontwikkeld:

1. Veiligheid is op de duur niet te bereiken door de kracht der bewapeningen.

2. Vrede en veiligheid moet men bereiken door stapsgewijze internationale ontwapening; inzonderheid, nu al direct, door stopzetting der atoombomproeven en ernstige bestudering van het plan Rapacki en andere voorstellen.

3. Laten we de koude oorlog zo spoedig mogelijk beëindigen. Tegenover de moderne uitroeiingswapens stellen we de leuze:
eerbied voor het leven.

M. Minnaert

NORMALISEREN.

De Hoofdcommissie voor de Normalisatie in Nederland heeft eindelijk een reeds lang heersende misstand opgeruimd. Na uitgekeken te zijn op smeertoestellen, opgekrompen stelringen, doorgaande gaten en derg. heeft men nu een sterk onder het volk levend symbool aangepakt n.l. de NEDERLANDSE VLAG. De kleuren rood en blauw zijn genormaliseerd. Dit werd ook tijd. Want er ging mij, en velen met mij mag ik wel zeggen, een steek door het hart wanneer ik op nationale feestdagen de variaties in rood en blauw zag.

Was het nu maar zo dat in elke straat één vlag hing (deze zou eventueel centraal geplaatst kunnen worden op een voor elke straat nader te kiezen punt) dan was er niets aan de hand. Maar er zijn straten waar niet alleen van overheidsgebouwen de vlag fier wappert, doch waar ook de zg. gewone man uiting geeft aan zijn feestgevoelens en de vlag uithangt. Zo hangen er in sommige straten wel eens meerdere vlaggen en nu begint de heersende onenigheid in kleurgebruik op te vallen. En wat zoudt u er van zeggen wanneer ze onze hele vloot eens bij elkaar zochten (3 schepen uit Nieuw-Guinea, 1 teruggeroepen van vlootbezoek aan Amerika en 2 uit het dok) en deze op een stralende dag eens voor de kust bij b.v. Scheveningen zouden laten schouwen. Het zou toch een bedonderd gezicht zijn verschillende vlaggen te zien wapperen.
LANDGENOTEN, DIT KAN ONS PRESTIGE IN DE WERELD ALLEEN MAAR SCHADEN Daarom ----------normalisatie.

De waarden van de trichromatische coördinaten en coëfficienten zijn vastgesteld bij een belichting met standaardlicht C, invalsrichting onder een hoek van 45° met het oppervlak, en waarneming in een richting loodrecht op het oppervlak

Om te voorkomen dat u na één keer gebruik uw vlag kunt weggooien heeft men een toelaatbare afwijking vastgesteld. Valt de kleur van uw vlag na enige tijd toch buiten de toelaatbare afwijking dan kunt u hem op feestdagen natuurlijk toch rustig uithangen. Er staat geen straf op. Stuit dit u tegen de borst (wat ik me best kan voorstellen) dan kunt u hem altijd nog verknippen tot pyama. Die zullen voorlopig nog wel niet worden genormaliseerd.
Hoewel men natuurlijk nooit kan weten.

Harrij Swaak.

VERLOFD

Hans Noort

Piet Schipper

1 maart
1959

Jaap de Boer,

Het probleem van de atoombewapening is er en we worden voor het feit geplaatst een keuze te doen. Dat dit een moeilijke keuze is, kan ik inkomen, maar jouw vrij negatief standpunt kan ik niet huldigen.
't Probleem gaat helemaal niet boven onze macht, want uiteindelijk hebben mensen het gemaakt en dus kunnen we het wel terdege aan, behalve dan voor die enkelingen die elk gevoel van verantwoordelijkheid missen.
Eén van die mensen ben jij Jaap, want je praat over begrippen als "verantwoordelijkheid" en "ten volle bewust" alsof het gesneden koek is.
Ik geloof dat we moeten proberen een toestand van evenwicht te scheppen, door die atoombewapening wel te aanvaarden, want ook met mooie woorden en zinssneden alléén, zoals ir. Steenes ergens in het Atoomnummer heeft gezegd, kom je er niet.
Het is beter een huis te bouwen op goed gefundeerde grond dan zomaar domweg iets neer te zetten in een moeras.
Uit jouw artikel heb ik de conclusie getrokken, dat je de militaire dienst hebt geweigerd, omdat je liever de gevolgen van een bepaalde vorm van geweld in een andermans schoenen schuift.
Wij willen allemaal geen oorlog, maar daarom kunnen wij er ook aan meewerken om die te voorkomen en dat kunnen we alleen maar doen door actief deel te nemen in de militaire dienstplicht en in de atoombewapening.
Als er nu onverhoeds toch een oorlog komt met stoombewapening, want geloof maar gerust dat die er komt, omdat er nog altijd mensen zijn die zich wèl van hun verantwoordelijkheid bewust zijn, dan kan jij dus niet aan de strijd deelnemen, want dat is voor jou "onaanvaardbaar".
Jouw motieven zijn zo weinig gefundeerd en "magertjes", dat je nog niet eens beseft hebt wat een verpestende geur je met dat artikel hebt verspreid.
Konsekwenties noch uit een eventuele Russische overheersing, noch uit een oorlog met atoomgeweld, mag en kan je niet trekken, aangezien je (gelukkig)

nog nooit in één van beide toestanden hebt verkeerd.
Verder praat je over het verwekken van nakomelingen, wat ik in jouw geval sterk in overweging zou nemen, want naast een grote egoïst ben je bovendien nog een grote lafaard, die zich dan nog voorstaat op 't lidmaatschap van "Humanistische Jongeren Beweging".
Stel je voor, dat je nakomelingen je dit later zouden verwijten, maar dan zeg je natuurlijk dat het "onaanvaardbaar" was.
Het is te hopen, dat er nooit nare dingen zullen gebeuren, maar als ze gebeuren zullen er mensen zijn, die ervoor zullen zorgen, dat die "onaanvaardbare" wezens zoals jij, worden opgeruimd om weer frisser te kunnen ademen, aangezien deze "lieden" althans in deze maatschappij, niet thuis horen.

Rob Boelhouwer.

Dienstplichtigen in Tilburg gelegen, worden door het H.V. uitgenodigd op de bijeenkomsten van de gemeenschap Tilburg te komen. Opgaven bij:

Centraal Bureau - Oude Gracht 152
U t r e c h t

Geachte redactie,

Ik heb een beetje met de ogen geknipperd tegen het korte stukje in Uw krant van Januari 1959, getiteld "proficiat, Heer Lips."
Eerlijk gezegd had ik zo'n stukje nu juist niet verwacht in een blaadje van Humanistische Jongeren.
Waar gaat het om? Allereerst wordt een stukje geciteerd uit de stellingen die aalmoezenier Groenendijk op 25 October 1958 heeft gebruikt in een gesprek over Humanistische Geestelijke Verzorging voor militairen dat was georganiseerd door het Humanistische Thuisfront.
In deze stellingen komt een mening naar voren die waarschijnlijk door geen enkel humanist zal worden gedeeld n.l. dat humanistische geestelijke verzorging op de grondslag van een open religieus humanisme aanvaardbaar zou zijn maar dat iedere andere vorm van humanistische geestelijke verzorging niet aanvaardbaar zou zijn.
Dan citeert de schrijver verder uit een antwoord dat ik indertijd op een ingezonden stuk in Mens en Wereld gaf: Ik mag hier mededelen dat deze samenwerking uit niets anders bestaat dan uit een prettige verhouding tot --- dominees en almoezeniers met wie ik door mijn werk te maken krijg.
Hiermee eindigt het stuk, het is duidelijk dat de lezer de titel aan het eind nog eens behoort te herhalen.
Ik begrijp dit niet. In wezen ligt hier dus het verwijt dat ik een persoonlijke vriendschappelijke verhouding onderhoud met mensen die over humanistische geestelijke verzorging een andere mening koesteren dan ikzelf.
Waar moet ik volgens schrijver dan mijn vrienden zoeken? Onder humanisten die over de belangrijkste problemen des levens soortgelijk denken als ik ?
Ik ben echter gewend mijn vrienden (of kennissen, want zoveel echte vrienden heeft men als regel niet in het leven) te kiezen los van de vraag of ze deze opvattingen hebben als ik. Dat maakt de vriendschap alleen maar boeiender. Het zoeken van

vriendschap alleen onder geloofsgenoten vind ik nu juist een naargesstige, ja zelfs onhumanistische, opvatting van vriendschap. Wie meent dat humanisten zich slechts onder humanisten behoren te bewegen maakt precies de fout die wij zo vaak aan de katholieken toeschrijven.
Wie echter ook rustig zijn vrienden onder andersdenkenden zoekt zal het dan moeten aanvaarden dat die andersdenkenden ook inderdaad anders denken. Hij zal ook zelf geen blad voor zijn mond nemen. Ik kan u meedelen dat ik juist op grond van mijn vriendschappelijke verhouding tot aalmoezenier Groenendijk de vrijheid heb gevonden om hem uitvoerig te schrijven dat ik vind dat zijn opvatting over humanistische geestelijke verzorging uiteindelijk gerangschikt behoort te worden onder de onverdraagzame opvattingen. Indien U dit niet gelooft kunt u inzage krijgen van het afschrift van dit schrijven.
Nu kan ik me voorstellen dat U antwoordt: En wilt U toch vriendschappelijke betrekkingen onderhouden met mensen die volgens U zelf onverdraagzame meningen verkondigen?
Dat hangt ervan af. Ik zoek als regel vriendschap met die mensen die m.i. eerlijk en oprecht hun medemensen en de levensproblematiek trachten te benaderen. Zover ik kan beoordelen behoort aalmoezenier Groenendijk tot dezulken en heb ik dus tegen een vriendschappelijke verhouding met hem geen enkel bezwaar, zelfs dan niet als ik meen dat zijn inzicht in sommig opzicht de toets der verdraagzaamheid niet kan doorstaan. Er zijn aan de andere kant humanisten die, alweer zover ik dat kan beoordelen, hun medemens en de levensproblematiek niet eerlijk benaderen en op wier vriendschap ik dan ook geen prijs stel.
Met andere woorden, voor mij loopt de vriendschap dwars door de scheidslijn van godsdienstige, levensbeschouwelijke en politieke opvatting heen.
Ik dacht eigenlijk dat de jongeren dat ook zo vonden.

H. Lips.

Goodbye, Mr. Lips,

De snelheid, waarmede U reageerde en de toon van Uw brief geven duidelijk blijk dat u zich geergerd heeft. Dit verheugd me.
Humanisten, die, zoals U, aan de weg timmeren, hebben veel bekijks en vragen als het ware om te worden beoordeeld. Uw positie brengt met zich mee dat U op de korrel wordt genomen. Bovendien wordt van U, die een organisatie naar buiten vertegenwoordigt, meer rechtzinnigheid in de leer vereist.
Als ik U dus door middel van het 'proficiat, heer Lips' corrigeer, is het, omdat ik vind dat U ontspoord bent.
Ik ken door de omgang met andersdenkenden, zoals dat met U waarschijnlijk ook zal zijn, het dilemma, waar de vriendschap moet worden afgewogen tegen de stokpaardjes. Naar zijn natuur kan men het accent leggen op de vriendschap of op de principes. U legt zeer de nadruk op de vrienschap; ik misschien meer op de principes. Derhalve acht ik een uitspraak als die van de heer Groenendijk voor mij beledigend en als deze heer mijn vriend zou zijn, was het met de vriendschap uit. Misschien ziet U de ontmoeting met de medemens louter en alleen in het licht van de benadering van de levensproblematiek; ik zie het veeleer zo, dat een dergelijke benadering pas waarde heeft, als men elkaars eerbied afdwingt.
Naar ik aanneem, zult U niet gezondigd hebben tegen de regel wat men elkaar in een goede vriendschap verschuldigd is, de heer Groenendijk ongetwijfeld wel, want ik zou mijn vrienden, die er anders over denken zeker niet zo willen bejegenen als hij, maar ik ben dan ook niet de exponent van een organisatie met een zo discutabel verleden.
Ik ontken Uw standpunt niet; alleen, het is het mijne niet.
Het is dunkt me het goed recht van ieder wáár hij wil gaan staan. Dat ik daarbij op Uw tenen ging staan, tja...
Maar misschien vindt U dit onhumanistisch en onverdraagzaam!

klws.

Nederlandse Vereniging

voor

Sexuele Hervorming

Lidmaatschap *f* 4,— per jaar

In het „Verstandig Ouderschap" vindt U maandelijks een keur van artikelen over vraagstukken betreffende het menselijk geslachtsleven.

Inlichtingen bij het secretariaat:
BILDERDIJKSTRAAT 39 - DEN HAAG

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14 dagen.

Abonnementsprijs: H.J.G.-leden *f* 3,50 per jaar. Voor H.V.-leden *f* 5,— per jaar. Voor niet-leden: *f* 7,50 per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Redactie-secr.: H. P. Danz.

Administratie: Oudegracht 152, Utrecht, Telefoon 10163, Postgiro 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Dr. A. L. Constandse; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. B. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. Dr. H. J. Roethof; Mr. A. Stempels; Dra. L. de Zwart.

DE KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door het instandhouden van weeshuizen enz.

★

BUITEN-KERKELIJKEN

zorgen voor hun wezen door zich aan te sluiten bij

DE WEZENKAS

vereniging tot opvoeding en verzorging van wezen op Humanistische grondslag.

★

Vraagt inlichtingen omtrent het lidmaatschap bij de secretaris, J. Yssennagger, Stadionkade 158, Amsterdam-Z.

NIEUWS

brengen is: recente feiten en gebeurtenissen zo snel en zo getrouw mogelijk weergeven.

Nieuwsberichten moeten, alvoren te worden gepubliceerd, allereerst op hun juistheid worden getoetst. Vervolgens moeten ze worden ontdaan van bijkomstigheden, die niet terzake dienen en die begripsverwarring kunnen bevorderen.

Om het eigenlijke nieuws op de juiste waarde te schatten, is het nodig ook de achtergrond te kennen. Een goed nieuwsorgaan geeft dus ook daarvan een zo zuiver mogelijk beeld, daartoe in staat gesteld door goed georiënteerde correspondenten, redacteuren en andere medewerkers.

Critische beschouwingen dienen tenslotte verschillende kanten van het nieuws in het licht te stellen.

Dat tezamen moet een getrouwe indruk geven, een heldere voorstelling van zaken, die voor de lezer de mogelijkheid schept, zèlf conclusies te trekken, zich een eigen oordeel te vormen of zijn oordeel te toetsen.

Alleen een deskundige redactie, journalistiek geschoold, kan een krant maken, die aan bovengestelde eisen voldoet. De N.R.C. met zijn merendeels academisch gevormde deskundige redacteuren, die als journalist hun sporen hebben verdiend, onafhankelijk zijn van commerciële of politieke invloeden, streeft voortdurend naar het summum van betrouwbaarheid, zowel in haar nieuwsberichtgeving als in verdere voorlichting op allerlei gebied.

Als U geen NRC-lezer bent, gaat U dan eens na in hoeverre de NRC voldoet aan de hoge eisen, die aan een goed dagblad moeten worden gesteld. Graag laten we U daartoe de NRC enige weken op proef bezorgen, zònder dat U dat enige verplichting oplegt. Schrijft U even een kaartje of telefoneert U met de

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824 ROTTERDAM TELEF. 111.000